

Dobrá zpráva: multimediálně, nebo fyzicky?

Příležitosti a nebezpečí digitální doby

DAVE PATTY

Před několika lety, krátce před svými 92. narozeninami, přesvědčil můj tatínek své „kluky“, aby se s ním vydali za dobrodružstvím, které chtěl prožít, ještě než si ho Bůh zavolá domů. Míval vždycky rád neobvyklá místa a krásné scenérie, proto ho celá léta lákala vyjízdka lodí podél norského pobřeží.

Přesvědčit nás mu nedalo mnoho práce, a tak jsem za pár měsíců se svými dvěma bratry za ním letěl do města Kirkenesu na nejsevernějším cípu Norska. Nastoupili jsme na výletní loď „Hurtigruten“, se kterou jsme měli sedm dní plout kolem hor a fjordů až do města Bergenu. Můj tatínek je i po překročení devadesátky mužem Božího slova, proto se svými „kluky“ každé ráno studoval list Titovi. Seděli jsme s otevřenými Biblemi na palubě, probírali verš za veršem a při tom sledovali kolem ubíhající pobřeží. Pro každého z nás to byl zvláštní zážitek i připomínka, proč všichni tři Boží slovo rádi studujeme i vyučujeme.

Jedno ráno se tatínek přímo uprostřed probíraného oddílu zastavil a vážně se nás zeptal: „Kluci, jste ochotní mi něco slíbit?“

Mlčky jsme se po sobě podívali; nechtěli jsme se k ničemu zavázat, dokud neuslyšíme zbytek otázky.

„Můžete mi slíbit, že nikdy nebudete vyučovat z digitální Bible?“

Po chvíli nepřijemného ticha se můj mladší bratr zeptal: „A proč, tati?“

S velkým zapálením se pustil do vysvětlování: „Když vyučujete z papírové Bible, držíte celé Boží slovo v rukou. Ukazujete, že vám záleží na celém Božím slově a že jste pod jeho autoritou. Elektronická Bible není totéž – ve skutečnosti fyzicky neexistuje. Máte k dispozici pouze některá slova, ne všechna. Chci, abyste mi slíbili,

že budete vždycky vyučovat podle Bible, kterou máte fyzicky v ruce.“

Co byste odpověděli, kdyby se váš 92letý tatínek s takovou žádostí obrátil na vás? Souhlasili byste, nebo byste se s ním začali hádat? Reaguje na nebezpečí digitálního věku, nebo prostě stárne a zasekl se v tom, na co je zvyklý?

Učedníkem v digitální době

Digitální doba na nás bezpochyby doléhá. Právě nyní se v Evropě nachází 1,09 miliard mobilních telefonů a 711 milionů uživatelů internetu. Průměrný čas strávený u digitálních médií činí ohromujících 6 hodin a 43 minut denně. Jen si představte, kolik by to bylo hodin, kdybychom je všechny sečetli!

Digitální revoluce je celosvětovým jevem: Jsou tu obři, jako je Facebook, který se chlubí 2,5 miliardami uživatelů, a YouTube, jehož uživatelé tráví u jeho videí miliardu hodin denně. Digitální doba ovlivňuje každou část vašeho života. Je možné, že by tato nová realita obsahovala skrytá nebezpečí, která si neuvědomujete? Co znamená být v digitálním věku věrným učedníkem?

Možná si myslíte, že k tomu Bible nemá mnoho co říct – vždyť byla napsána už před tolika tisíciletími. Šalomoun nám v knize Kazatel připomíná: „Není nic nového pod sluncem. Je nějaká věc, o níž někdo řekne: Podívej, tohle je něco nového? Už to dávno bylo, v dobách, které byly před námi.“ (Kaz 1,10)

Lidská přirozenost je stále stejná, modely dobra a zla se nezměnily, člověk stále usiluje o vznešené cíle a padá ve slabosti. Formálně se mnohé mění, základní témata lidstva se však

opakují v každé době. Můžeme tedy očekávat, že Bible má vhodné odpovědi i pro náš současný kontext.

Jednu takovou vhodnou radu najdeme i v nesnadno srozumitelné knize Abakuk. Hospodin zde prorokovi přikazuje: „Zapiš vidění, zřetelně ho napiš na tabulky, aby s ním posel mohl běžet.“ (Abk 2,2; podle angl. překladu *New Living Translation*; v angličtině použité slovo „tablets“ lze přeložit jako tabulky i tablety) Vidíme zde zprávu (zjevení), sdělovací prostředek (tabulky či tablety) a posla (hlásatele), který s nimi má běžet. Bohu záleží na každé z těchto tří věcí, protože bez média by zpráva nebyla zachována a bez posla by se nerozšířila.

Přestože poselství musí v každé době zůstat stejné, díky inovacím vznikají nové prostředky pro jeho záznam a noví poslové, kteří ho mají šířit. Jen si pomyslete, jakou explozi víry vyvolal Gutenbergův tiskařský lis nebo jakou energii dodali šíření evangelia noví hlasatelé – rozhlas a televize. Bohu záleží na tom, aby jeho slovo bylo zaznamenáno, přikazuje však také, aby se šířilo veškerými dostupnými prostředky.

Vtělení jako nejmocnější sdělovací prostředek

Jiný zajímavý postřeh najdeme ve známých slovech první kapitoly Janova evangelia: „A Slovo se stalo tělem a přebývalo mezi námi. Spatřili jsme jeho slávu, slávu, jakou má od Otce jediný Syn, plný milosti a pravdy.“ (J 1,14)

Představte si, jak Bůh, který není ničím omezen, přemýšlí, jak člověku sdělit svou nejdůležitější zprávu. Bůh měl k dispozici všechny

možné způsoby. Mohl zařídit, aby se dobrá zpráva rozžářila na noční obloze prostřednictvím hvězd. Nebo vyladit vlnu do slyšitelného hlasu, který by lidé zaslechli v každém jazyce. Mohl poslat anděly, aby se osobně zjevili každému člověku na zemi, nebo po holubici poslat psané listy do každé domácnosti. Mohl se každému zjevit v živém snu či promluvit k miliónům lidí z hořících keřů, které by umístil do všech koutů zeměkoule.

Jenže když se Bůh rozhodl sdělit svou nejvýznamnější zprávu, vložil ji do těla. Teprve když se Slovo stalo tělem a přebývalo mezi námi, spatřili jsme slávu od Otce, plnou milosti a pravdy.

Pro digitální věk má tato pravda hluboký dosah. Nástroje jako sociální sítě, video a internet sice mohou tuto zprávu rychle rozšířit, je ale potřeba, aby se dobrá zpráva nejprve v každém z nás stala „tělem“. Vtělení Božího slova do života obyčejných lidí, v jejichž každodenním životě se projevuje život Ježíšův, bude vždy naším nejmocnějším sdělovacím prostředkem.

V listu Efezským zaznamenává Pavel další úsek, který se vztahuje k dnešnímu digitálnímu věku: „*Dávejte si dobrý pozor na to, jak žijete, abyste si nepočínali jako nemoudří, ale jako moudří; využijte každou příležitost, neboť nastaly dny zlé.*“ (Ef 5,15–16; podle anglického překladu NIV) Naléhá na věřící, aby se měli na pozoru a žili moudře, a poukazuje na to, že dnešní doba přináší příležitosti, kterých je třeba využívat, ale také nebezpečí, kterým je třeba se vyhnout.

Dnes se nám nabízí mnoho příležitostí k využití. Stručně řečeno máme víc „svitků“ a víc „poslů“ než v jakékoli době před námi. Pokud jsme moudří, můžeme pro zvěstování Ježíšovy dobré zprávy a jeho zachraňující moci trpícímu světu využívat kanály, jako jsou sociální sítě, YouTube i mnoho dalších. K využívání těchto možností nemusíte být internetovými profesionály. Ukazovat přátelům na naději a uzdravující moc, kterou přináší Kristus, můžete pomocí jednoduchých nástrojů – textových zpráv či sdílených odkazů. I když jsou pro mnohé z nás tyto „poslovy“ něčím novým, nabízejí nám důležité otevřené dveře, jejichž prostřednictvím mohou vírou naplnění křesťané co nejlépe „využít každou příležitost“.

Tři nebezpečí

Zároveň zde existuje řada nebezpečí, kterým je třeba se vyhnout. Když Pavel podotýká, že „*tyto dny jsou zlé*“, má na mysli to, že každého nového komunikačního kanálu bude aktivně využívat nepřítel. Nebudete-li bdělí, může vás v digitální době připravit o vitalitu a vaši víru vyprázdnit. Děje se to hlavně třemi způsoby:

1. Nestřídmostí. Když Ježíš v 21. kapitole Lukášova evangelia varoval učedníky před nebezpečími posledních dnů, řekl: „*Mějte se na pozoru, aby vaše srdce nebyla zatížena nestřídmostí, opilstvím a starostmi o živobytí a aby vás onen den nepřekvapil jako past.*“ (L 21,34) Pro vyjádření starostí o živobytí použil Ježíš zajímavé řecké slovo, které se v Novém zákoně vyskytuje pouze šestkrát – *mérimna*. Toto slovo znamená nechat se vláčet různými směry, být roztržitý a „rozkouskovaný“.

Stalo se vám někdy, že jste na internetu zabloudili? Že vás rozptýlily stovky útržků lákavých informací, takže jste ve světě „jedniček a nul“ ztratili nekonečné hodiny, které vám nakonec nepřinesly nic, co by mělo trvalou hodnotu? Nepřistihli jste se někdy, že se zabýváte zprávami z celého světa o věcech, které nemůžete změnit, a pro lidi a problémy ze svého okolí, se kterými něco udělat můžete, už vám příliš energie nezbylo? Neměli jste někdy pocit, že vás to rozptyluje a tříští vaši pozornost na různé strany, takže ztrácíte smysl pro to, co je důležité, a cítíte se rozpolcení, bez pevného základu a jasného směru?

To je ono nebezpečí nestřídmosti, před kterou Ježíš varoval, že by nám mohla „zatižít srdce“ starostmi tohoto světa do té míry, že nám nezůstane energie pro věci skutečně významné a hodnotné.

Aby tomuto sklonu odolali, Ježíš učedníky vyzývá: „*Buďte bdělí a proste v každý čas, abyste měli sílu uniknout všemu tomu, co se bude dít...*“ (L 21,36) Může to znamenat pravidelná období „přístu“ od sociálních sítí nebo vědomé omezení objemu informací, které přijímáte. Možná k tomu budete potřebovat nějaké nástroje, které vám pomohou čas strávený u digitálních přístrojů omezit, nebo si některé stránky úplně zablokujete.

Je zajímavé, že tři další případy použití slova *mérimna* se týkají plevelů v podobnosti o rozsevači a družích půdy, do kterých padlo semeno. Jestliže je půda zaplevelená, její úrodnost nezvýšíte tím, co přidáte, ale tím, co odstraníte.

2. Nečistotou. V listu věřícím žijícím v pohanském městě Korintu se Pavel zamýšlí nad bohatými Božími zaslíbeními a poté na adresáty naléhá, aby se o toto dobrodiní nenechali připravit svým zkaženým okolím: „*Když máme taková zaslíbení, moji nejmilejší, očistěte se od každé poskvrny těla i ducha a přivedme k cíli své posvěcení v bázni Boží.*“ (2K 7,1)

S poskvrněním se korintští věřící setkali, když vyšli do ulic a na tržiště, kdežto v digitální době na to stačí jedno kliknutí pod pláštěm anonymity. Není divu, že podle některých studií 68 % pravidelných návštěvníků církve a více než 50 % pastorů pravidelně sleduje porno. Z mladých dospělých křesťanů ve věku 18–24 let porno aktivně vyhledává 76 %.

Nemorálnost není jediným znečištěním, které nám internet přináší až domů. Jediným kliknutím se dostaneme také ke kritizujícím postojům, nenávisťným a sobeckým názorům, materialistickým lákadlům a bezbožným radám. Pokud to pasivně přijímáme, zaplaví nám tento odpad mysl i duši a otráví požehnaní, které nám milující nebeský Otec chce dát. Je třeba pravidelný „úklid“: Vědomě odstraňovat vlivy, které jsou v rozporu s Ježíšovým životem a světlem a se svatostí Božího Ducha, který v nás žije.

3. Iluzí. Jelikož digitální věk umožňuje s realitou manipulovat nebo ji vytvářet, je snadné chytit se do pasti iluze. Mnozí se ztrácejí ve filmech a v počítačových hrách nebo v „životě“ zprostředkovaném internetovými influencery, kteří jako by ztělesňovali to, čím by oni sami chtěli být. Jiní se honí za „lajky“ a vyvěšování příspěvků a svou nejlepší energii věnují

virtuálnímu světu. Snadno přitom přehlédnou, že je to všechno iluze vytvořená z čísel a pixelů, které sice život přibližují a odrazejí, ale ani v nejmenším jej neobsahují.

Světlo ale vždycky odhalí realitu. Proto Pavel v listu Efezským říká: „*Žijte proto jako děti světla – ovocem světla je vždy dobrota, spravedlnost a pravda; zkoumejte, co se líbí Pánu.*“ (Ef 5,9–10)

Vtělení Božího slova do života lidí bude vždy nejmocnějším sdělovacím prostředkem.

Cesta z iluze vždy vyžaduje, abychom své síly znovu zaměřili na nalézání a konání toho, co se líbí Pánu.

Zůstat věrní

Co jsme tedy našemu dvaadvadesátiletému otci odpověděli, když nás žádal, abychom mu slíbili, že nebudeme vyučovat podle elektro-nické Bible?

Nejprve se ozval můj prostřední bratr, který často nejlépe vidí podstatu věci: „No, víš, tati,“ řekl laskavě, „nejsem si jistý, jestli ti tohle můžeme slíbit. Ale vezmeme tvou starost týkající se nebezpečí digitální doby vážně a budeme se v ní snažit být věrní Božímu slovu.“

Přikývl jsem, vděčný za svého tatínka, který je pro mě i mnoho dalších tak úžasným příkladem. On je pro mě tím, kdo mi ztělesňuje Boží slovo, a díky kterému jsem poznal svého nebeského Otce. Když sleduji, jak dobře dokonává svůj běh, vím, že stojí za to zůstat věrným učedníkem – dokonce i v digitální době. ■

preklad Ivana Kultová

David Craig Patty je misionář, zakladatel KAM a zakladatel a ředitel Josiah Venture – mezinárodní organizace pro práci s mládeží. Je starším CB Frýdlant n. O.